

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Valtion viljavaraston liiketoiminnoista muodostettavasta osakeyhtiöstä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Valtion viljavaraston liiketoiminnoista muodostettavasta osakeyhtiöstä. Ehdotuksen mukaan valtioneuvosto oikeutettaisiin luovuttamaan nykyisin Valtion viljavaraston hallinnassa olevaa valtion omaisuutta perustettavalle valtionyhtiölle sekä ryhtymään muihin yhtiön perustamiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin. Yhtiön toimialana olisi viljan, viljatuotteiden ja rehuraaka-aineiden kauppa ja varastointi sekä muu niihin liittyvä toiminta. Aikaisemmin Val-

tion viljavaraston suorittamat varmuusvarastointitehtävät siirrettäisiin Huoltovarmuuskukkselle. Hallitus antaa erikseen esityksen huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain muuttamisesta.

Esitys liittyy valtion vuoden 1994 kolmannen lisätalousarvioon ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1995.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

1.1. Valtion viljavaraston tehtävät

Valtion viljavarasto on siitä annetun lain (1124/89) mukaan maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla toimiva valtion laitos. Valtion viljavarasto on perustettu vuonna 1927. Sitä koskevaa lainsäädäntöä on uudistettu useita kertoja, viimeksi vuonna 1989. Viljavaraston toimintaa johtaa valtioneuvoston kolmeksi vuodeksi kerrallaan asettama hallintoneuvosto, hallintoneuvoston määräämä johtokunta sekä valtioneuvoston määräämä toimitusjohtaja. Viljavaraston pääkonttori on Helsingissä ja sillä on 19 varastopistettä eri puolilla Suomea. Viljavaraston palveluksessa oli vuoden 1993 lopussa noin 220 työsopimussuhteista henkilöä.

Viljavarasto toimii viljakaupan ja viljahuollon alalla sekä harjoittaa viljan ulkomaankauppaa. Laitos huolehtii kotimaisen viljan kysynnän ja tarjonnan tasapainottamisesta, hintojen pysyttämisestä vakaina, siementuotannon oh-

jaamisesta, viljaylijäämien sijoittamisesta valtioneuvoston satovuosittain antamien määräysten mukaisesti sekä leipäviljan, rehuviljan, siemenviljan ja nurmikasvien siementen varmuusvarastoinnista. Asetuksella voidaan viljavarastolle antaa myös muita sille soveltuvia tehtäviä. Laitoksen on, mikäli laeista tai niiden perusteella annetuista säännöksistä tai määräyksistä ei muuta johdu, noudatettava toiminnassaan yleisiä liikeperiaatteita. Viljavarastolla on selvästi sekä liiketaloudellisia toimintoja että viiranomaistehtäviä.

Keskeinen merkitys viljavaraston toiminnalle on ollut lain 4 §:n säännöksellä, jonka mukaan valtioneuvosto on voinut päättää, että viljaa ja viljatuotteita sekä nurmikasvien siementä saa tuoda maahan ja viedä maasta vain viljavarasto tai sen antamalla luvalla ja asettamilla ehdoilla. Valtioneuvosto on antanut kyseisen päätöksen vuonna 1989 (1337/89), minkä vuoksi viljavarastolla on ollut viljan ja viljatuotteiden ulkomaankaupassa monopoliasema.

Valtion viljavarastosta annetussa asetuksessa

(1271/89) säädetään eräiltä osin tarkemmin viljavaraston tehtävistä. Laitoksen tehtävänä on ostaa ja myydä sekä varastoida viljaa, huolehtia viljan kaupan ja varastoinnin edistämisestä maassa huomioon ottaen myös paikalliset erityistarpeet, hankkia puolustusvoimille ja muille valtion laitoksille niiden tarvitsemaa viljaa ja viljatuotteita sekä muita elintarvikkeita ja maataloustuotteita ja suorittaa sen toimialaan kuuluvia valvontatehtäviä. Asetuksen mukaan viljavarasto voi myös harjoittaa kansainväliseen viljakauppaan liittyvää varastotilojen ja laitteistojen vuokrausta ja muuta palvelutoimintaa, ostaa, myydä ja varastoida sekä tuoda maahan ja viedä maasta palko- ja juurikasvien siementä niiden saannin ja meneekin turvaamiseksi. Viljavarasto on suorittanut myös valvonta- ja tarkastustehtäviä sekä sadon määrä- ja laatuselvityksiä.

Syksystä 1992 alkaen laitos on toiminut myös viljan kansainvälisillä välitysmarkkinoilla (niin sanottu trading-toiminta) ja se on osallistunut yhä aktiivisemmin myös Itämeren kautta kulkevaan viljakauppaan. Viljavarasto on perustanut yhteisyrityksen venäläisen osapuolen kanssa Pietarin alueen siemenviljamarkkinoiden kehittämiseksi.

Viljavarastolle oli annettu viranomaistehtäviä viljakauppalaissa (580/78). Mainittu laki on kumottu 2 päivänä elokuuta 1994 annetulla lailla (684/94).

Nurmikasvien kylvösiemenhuollon turvaamisesta annetussa laissa (566/86) on viljavarastolle annettu tehtäväksi kyseiseen lainsäädäntöön perustuvan viljelysopimustoiminnan hoitaminen sekä muu lainsäädännön toimeenpano yhdessä mainitun asetuksen perusteella toimivan kylvösiementoimikunnan kanssa. Tämän lain kumoamisesta on eduskunnalle annettu esitys (HE 145/94 vp).

1.2. Taloudellinen asema

Valtion viljavaraston merkittävimmät omaisuuserät ovat sen omistama siilostoverkosto ja niissä oleva viljan varmuus- ja tasausvarasto. Vuoden 1993 lopussa viljavaraston käyttöomaisuuden kirjanpitoarvo oli 439 miljoonaa markkaa. Kirjanpitoarvo perustuu alkuperäisistä hankintahinnoista tehtyihin poistoihin, lukuunottamatta osakkeita, jotka on arvostettu alkuperäiseen hankintahintaan. Vaihto-omaisuuden arvo oli 2 390 miljoonaa markkaa.

Vastaavana aikana viljavarastolla oli koti- ja ulkomaisia lainoja yhteensä 1 627 miljoonaa markkaa. Viljavarasto voi ottaa siitä annetun lain 7 §:n mukaan lainoja kerrallaan enintään 2 000 miljoonaa markkaa. Viljavarastorahaston oma pääoma oli yhteensä 1 053 miljoonaa markkaa ja lisäksi varausten määrä oli 435 miljoonaa markkaa. Taseen loppusumma vuoden 1993 lopussa oli 3 655 miljoonaa markkaa.

Viljavaraston liikevaihto oli vuonna 1991 noin 2 470 miljoonaa markkaa, vuonna 1992 noin 2 350 miljoonaa markkaa ja vuonna 1993 noin 2 507 miljoonaa markkaa. Varsinainen asiakaskunta on lähes täysin valtionhallinnon ulkopuolista. Valtion vientitukina ja eräitä kotimaisia käyttökohteita koskevana hinnanalennuskorvauksina maksamat tuet ovat olleet viime vuosina 40—50 % liikevaihdon määrästä. Liikevaihdon määrä on perustunut lähes kokonaan Suomen kotimarkkinahintatasoon.

Laitoksen toiminnan luonteesta johtuu, että sen toiminnan volyymi ja kannattavuus vaihtelevat suuresti vuosittain. Viljavaraston tulos ennen varastovarausten purkamista oli vuonna 1991 noin 147 miljoonaa markkaa tappiollinen ja vuonna 1992 noin 35 miljoonaa markkaa tappiollinen, mutta vuonna 1993 noin 32 miljoonaa markkaa voitollinen. Varastovaroja kyseisinä vuosina purettiin 75 miljoonaa markkaa, 30 miljoonaa markkaa ja 75 miljoonaa markkaa.

Viranomaistehtävistä taloudellisesti merkittävimmät ovat viljan varmuusvarastointi ja viljan hinnan vakaana pitämiseksi suoritettu viljan tasausvarastointi. Varmuusvarastoinnin kustannukset valtio korvaa viljavarastolle lakisääteisesti. Tasausvarastointikustannuksia ei laitokselle ole suoranaisesti korvattu julkisista varoista. Sisäisin laskentakriteerein tämän tehtävän kustannukset ovat olleet viime vuosina selvästi yli 200 miljoonaa markkaa vuodessa. Tasausvarastojen omistamisesta koitunut vuotuinen korkokustannus on ollut 110—170 miljoonaa markkaa. Valtio on välillisesti tukenut tasausvarastointia siten, että se ei ole asettanut korkovaadetta viljavarastorahastoon sijoittamalleen 695 miljoonan markan pääomalle. Lisäksi viljavarasto on 28 päivään helmikuuta 1994 saakka voinut tuoda maahan viljaa ilman tuontimaksuja. Kun viljavarasto on myynyt tuomansa ulkomaisen viljan kotimarkkinahinnoilla, on sille kertynyt tuontimaksuluonteisia tuottoja keskimäärin noin 40 miljoonaa markkaa vuosittain. Tämänkaltaisia tuloja ei enää

kerry vuoden 1994 maaliskuun alusta lukien, koska uuden tuontimaksulain (1519/93) perusteella valtion viljavaraston tuoma vilja ei ole enää tuontimaksutonta kuten aikaisemmin. Tuontimaksulain uusiminen liittyi vuoden 1994 alussa voimaan tulleeseen maatalouden markkinajärjestelmän kokonaisuudistukseen.

1.3. Suomi ja kansainväliset viljamarkkinat

Suomen vuosittainen viljasato on keskimäärin 3—3,3 miljoonaa tonnia, josta markkinoille tulee noin 2 miljoonaa tonnia. Viljavarasto on ostanut vuosittain yli puolet koko Suomen kotimaisesta markkinatarjonnasta. Sen toimesta vuosittain viedyn viljan määrä on vaihdellut 0,5—1 miljoonaa tonniin. Maailman viljasato ilman riisiä on noin 1 400 miljoonaa tonnia ja riisi mukaan lukien noin 1 900 miljoonaa tonnia. Kansainvälistä viljakauppaa käydään vuosittain noin 200 miljoonan tonnin määrästä.

Euroopan unionin (EU) viljasato on ollut viime vuosina 160—180 miljoonaa tonnia ja tästä on viety vuosittain noin 30 miljoonaa tonnia alueen ulkopuolelle. Lisäksi EU:n jäsenmaiden välillä käydään viljan ja viljatuotteiden kauppaa noin 30 miljoonan tonnin määrästä. Venäjän ja entisen Neuvostoliiton alueen viljasato on vaihdellut 150—200 miljoonan tonnin välillä, jolloin myös alueen tuontitarve on vaihdellut voimakkaasti. Venäjän suurien tuontitarpeiden johdosta Itämeren kautta kulkee varsin merkittävästi viljaa ja muita maatalousraaka-aineita.

Suomen osuus kansainvälisillä viljamarkkinoilla on kauraa lukuunottamatta vähäistä. Kauran pienillä, noin 1,5 miljoonan tonnin maailmanmarkkinoilla Suomen osuus on ollut 15—30 prosenttia.

1.4. Kansallisen huoltovarmuuden turvaaminen

Huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain (1390/92) mukaan huoltovarmuuden kehittämistä ja ylläpitämistä varten on kauppa- ja teollisuusministeriön alaisena toimiva Huoltovarmuuskeskus. Huoltovarmuuskeskus hoitaa lain mukaan myös valtion varmuusvarastoinnin. Valtion varmuusvarastoja pidetään väestön toimeentulolle, elinkeinoelämän toiminnalle ja maanpuolustusta tukevalle tuotannolle välttämättömistä raaka-aineista ja tuotteista.

Laissa todetaan, että viljan varmuusvarastoinnista säädetään erikseen. Tällä viittauksella todetaan viljan varmuusvarastoinnin olevan osa huoltovarmuutta, vaikka se onkin nykyisin eri lainsäädännön piirissä.

2. Maatalouden markkinajärjestelmän pääpiirteet Euroopan unionissa

Maataloudessa on Euroopan unionissa (EU) kaikkein kattavimmin toteutettu koko unionin aluetta koskevat yhtenäiset säätely- ja markkinajärjestelmät. Kaikki maatalouden keskeiset hintoja, tukia ja yhtenäistä rajasuojaa koskevat päätökset tehdään koko unionia koskevana ja jäsenvaltioilla on liikkumavapautta lähinnä vain toimenpiteiden hallinnon organisoinnissa. Maatalouspoliittisten toimenpiteiden hallinnollinen toimeenpano onkin jäsenvaltioiden vastuulla ja ne joutuvat toimeenpanovaiheessa myös rahoittamaan sovellettavat toimenpiteet. Unioni kontrolloi politiikan toimeenpanon yhteensopivuutta antamiensa asetusten ja direktiivien suhteen jäsenmailta saamansa selvitysten perusteella ja suorittaa jäsenmaille unionin varoista suoritettavat maksut vasta tämän kontrollin jälkeen.

Euroopan unioni suojaa alueensa maataloustuotteiden tuottajahintatasoa muodostamalla vaihtuvilla tuontimaksuilla unionin ulkopuolelta tapahtuvalle tuonnille kynnyshintatason, joka samalla muodostaa unionin sisäisille hinnoille ylärajan. Maataloustuottajien tulotasoa EU turvaa takaamalla keskeisille maataloustuotteille vähimmäishinnan eli niin sanotun interventiohinnan. Lisäksi tuottajille maksetaan erilaisia suoria tulotukia, joiden merkitys on nyt korostumassa, kun interventiohintatasoja on alennettu osana unionin maatalouspolitiikan uudistusta. Unionin sisällä markkinahinnat voivat käytännössä vaihdella kysynnän ja tarjonnan vaihteluiden mukana interventiohinnan ja kynnyshinnan välillä.

Viljan osalta markkinainterventioita toimeenpanevat ja unionin maatalouspolitiikan mukaisia tukia maksavat kansalliset interventioviranomaiset. Interventioviranomaiset toimivat viranomaiskauppiaina ostaessaan yleensä suuria kertaeriä yrityksiltä vuokraamiinsa varastotiloihin. Viljan interventio-ostoja voidaan suorittaa nykyisen EU:n pohjoisissa jäsenmaissa marraskuusta toukokuuhun. Interventiolai-

tokset toimivat myös jäsenvaltioista tehtävien vientitarjousten kokoajina ja välittävät ne EU:n komissiolle.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Tavoitteet

Julkisen sektorin uudistamistyössä on asetettu 1990-luvun tavoitteeksi parantaa julkisen hallinnon tuloksellisuutta ja nostaa hallinnon tuottavuutta. Julkisten toimintojen tuloksellisuuden parantamiseksi pyritään edistämään markkinaohjauksen hyväksikäyttöä ja niiden liikelaitosten yhtiöittämistä, joilla ei ole julkisia yhteiskunnallisia velvoitteita.

Esityksen tavoitteena on Suomen viljakaupparajärjestelmän kilpailukyvyn turvaaminen muuttuneissa olosuhteissa. Valtio ei enää viljavaraston toiminnan päättymisen jälkeen toimisi nykyiseen tapaan aktiivisesti viljamarkkinoilla. Tuotteiden hinnat määräytyisivät vapaammin markkinatilanteen mukaan ja tuottajille taattaisiin vain tietty vähimmäishinta, jolla interventioviranomaisen eli valtio ostaa markkinoilta tuotteita omiin varastoihinsa.

Viljavaraston nykyiset tehtävät markkinoiden tasapainoittajana ehdotetaan siirrettäviksi maa- ja metsätalousministeriöön perustettavalle interventioviranomaiselle. Varmuusvarastointitehtävät ehdotetaan siirrettäväksi Huoltovarmuuskeskukselle. Viljamarkkinoiden häiriöttömän toiminnan varmistamiseksi, valtion taloudellisten etujen turvaamiseksi siilostojen omistajana ja viljavaraston henkilöstön aseman huomioon ottamiseksi valtio ei kuitenkaan voi yhtäkkiä vetäytyä viljamarkkinoilta. Tämän vuoksi viljavaraston erityiset vahvuudet, tehokas satamasiilosto ja ulkomaankaupan osaaminen, tulisi hyödyntää jatkossakin.

Suomen mahdollinen liittyminen Euroopan unioniin vuoden 1995 alusta tulisi merkitsemään erittäin suurta muutosta Suomen viljan tuotannolle, viljakaupalle ja jalostukselle. Viljan ja muiden maataloustuotteiden hintasopeutus voi aiheuttaa hankalasti hallittavia markkinahäiriöitä. Viljavaraston liiketoiminnoista ehdotetaan perustettavaksi osakeyhtiö, jonka tavoitteena olisi tasapainottaa hintasopeutusta viljamarkkinoilla.

Suomen viljamarkkinat, kauraa lukuunottamatta, ovat varsin pieni osa Euroopan unionin

viljamarkkinoita. Aktiivinen osallistuminen unionin sisäiseen viljakauppaan sekä vientitarjouksiin kolmansiin maihin edellyttää suomalaisten voimavarojen säilyttämistä ja vahvistamista.

3.2. Keskeiset ehdotukset

Lähtökohdat

Valtion viljavaraston viljakaupan monopoli-oikeuden päättyessä ja toimintaympäristön muuttuessa edellä kuvatulla tavalla joudutaan sen toiminnot organisoimaan uudelleen. Kohdassa 1.4. kuvattu kauppa- ja teollisuusministeriön alaisena toimiva Huoltovarmuuskeskus on organisaatio, johon viljavaraston hoitama viljan varmuusvarastointi voidaan tarkoituksenmukaisella tavalla siirtää. Näin menetellen annetaan mahdollisuus viljan ja siemenviljan varmuusvarastoinnin siirtämiselle eri varastonomistajien ja kauppiaiden kilpailun piiriin.

Viljavaraston viranomaistehtävät eli interventio toiminta sekä viljan laatu- ja markkina-seuranta on tarkoitus siirtää maa- ja metsätalousministeriön yhteyteen perustettavaan kansalliseen interventioelimeen sekä kasvintuotannon tarkastuskeskukseen. Ehdotus merkitsee viljavaraston nykyisen kauppiaan ja viranomaisen kaksoisroolin purkamista ja samalla toimintojen kustannusten ja tuottojen seurannan parantumista.

Viljavaraston kaupallisten toimintojen sekä siilostoverkoston muodostaman toimintokokonaisuuden yhtiöittämisvalmistelun aikana on ollut esillä eri vaihtoehtoja. Yhtenä vaihtoehtona on selvitetty mahdollisuutta yhtiöittää viljavaraston toimintokokonaisuus valtion omistamaksi osakeyhtiöksi. Koska valtion osallistumista viljakauppaan pyritään jatkossakin edelleen purkamaan, tulisi tässä vaihtoehdossa yhtiöön sijoitettava suuri omaisuusmassa jäykistämään omistusrakenteen muutosta. Tämän vaihtoehdon ongelmana olisi myös siilostoverkoston ja kaupallisten toimintojen tiukka yhteenkytkentä, joka voisi hidastaa siilostoverkoston käytön avaamista ulkopuoliselle kilpailulle.

Toisena vaihtoehtona on tarkasteltu mallia, jossa viljavaraston kaupallisista toiminnoista erotettaisiin "Kauppayhtiö" ja "Varastopalveluyhtiö" erillisiksi osakeyhtiöiksi. Kauppayhtiön omistus voisi jakaantua valtion ohella eri

osapuolten, kuten viljelijöiden, viljakaupan ja viljaa käyttävän teollisuuden kesken. Omistuspohjan laajentamista harkittaessa otettaisiin huomioon kilpailulainsäädännön mahdollisesti asettamat rajoitukset. Varastopalveluyhtiö jäisi ainakin aluksi täysin valtion omistukseen. Esillä on ollut myös varastopalvelun muodostaminen niin sanotuksi valtion liikelaitokseksi. Toiminnan johtamisen, organisoinnin, kehittämisen sekä mahdollisten uusien tehtävien kannalta osakeyhtiömuoto on kuitenkin joustavampi ja tehokkaampi kuin liikelaitosmuoto. Toimialan nopeasti muuttuvissa olosuhteissa tällä saattaa olla suuri merkitys. Osakeyhtiömuoto on myös kansainvälisesti tunnettu, toisin kuin liikelaitosmuoto. Koska perustettavalla varastopalveluyhtiöllä ei olisi enää viranomaistehtäviä eikä juuri lainkaan julkisen sektorin asiakaita, osakeyhtiömuoto olisi sille tarkoituksenmukainen. Perustettavalla yhtiöllä on oltava samat toimintaedellytykset kuin muilla saman toimialan kotimaisilla ja ulkomaisilla yrityksillä.

Osakeyhtiön perustaminen

Viljavaraston toiminnoista on tarkoitus muodostaa osakeyhtiö, joka valtioneuvoston antamien ohjeiden puitteissa päättää mahdollisesti muodostettavan konsernin sisäisen rakenteen kehittämisestä. Konsernissa osakeyhtiö muuttuisi emoyhtiöksi, jonka alaisuuteen perustettaisiin kauppatoimintaa ja varastopalvelutoimintaa harjoittavat yhtiöt. Kauppayhtiön omistuspohjaa harkittaessa tultaisiin ottamaan huomioon eri vaihtoehtojen kilpailuoikeudelliset vaikutukset. Emoyhtiöön sovellettaisiin valtion osakasvallan käytöstä eräissä taloudellista toimintaa harjoittavissa osakeyhtiöissä annettua lakia (740/91).

Omistajan asettamien tavoitteiden toteuttamisesta konsernissa huolehtisi emoyhtiö. Se huolehtisi myös toimintaedellytysten ja rakenteiden kehittämisestä liiketoimintoja varten sekä konsernin strategioista. Henkilöstöltään suppea emoyhtiö hoitaisi myös keskitetyn rahoituksen. Viljavarasto lakkaisi ja sen toiminta päättyisi vuoden 1994 lopussa. Osakeyhtiön liiketoiminta alkaisi vuoden 1995 alusta.

Esityksen mukaan Valtion viljavaraston toiminnoista yhtiöitettäväksi ehdotettu osa käsittää sen organisaatiosta tarvittavilta osin kansainvälisen kaupan ja kotimaankaupan yksiköt,

siilostoja hoitavan varastopalveluyksikön sekä tukitoimintoja.

Valtio merkitsisi perustettavan osakeyhtiön koko osakekannan. Perustettavan valtioneemistöisen osakeyhtiön toimialana olisi viljan, viljatuotteiden ja rehuraaka-aineiden kauppa ja varastointi sekä muu niihin liittyvä toiminta. Emoyhtiöllä tulisi olemaan hallitus, jonka tehtävät määräytyisivät osakeyhtiölain (734/78) mukaan.

Perustettava yritys aloittaisi toimintansa vaikeassa markkinatilanteessa. Mahdollinen EU-markkinoiden tuoma kilpailu vaikuttaisi myös markkinatilanteeseen. Yhtiön omistuksessa oleva omaisuus, viljasiiilo, on tärkeä sen rahoituksen tarvitsemien vakuuksien perustana. Koska siilostoille kokonaisuutena ei olisi löydetävissä järkevää markkinahintaa, tarjoaisi ratkaisuehdotus mahdollisuuden siilostojen markkinahinnan muodostumiselle.

Edellä olevan johdosta ehdotetaan säädettäväksi laki Valtion viljavaraston liiketoiminnoista muodostettavasta osakeyhtiöstä. Yhtiöön sovellettaisiin osakeyhtiölakia. Valtion omistusta tai sen määrää yhtiössä voidaan harkita erikseen tulevana vuosina. Osakkeiden luovutus, joka aiheuttaisi valtion määräysvallan tai määräenemmistövallan menetyksen, edellyttää eduskunnan suostumusta valtion osakasvallan käytöstä eräissä taloudellista toimintaa harjoittavissa osakeyhtiöissä annetun lain mukaisesti.

Viljan varmuusvarastointi

Huoltovarmuuskeskus ja puolustustaloudellinen suunnittelukunta (PTS) hoitavat nykyisin monia elintarvikehuollon varautumiseen liittyviä toimia. Varmuusvarastoinnin piiriin kuuluu muitakin elintarvikehuollon varmistamiseen liittyviä materiaaleja kuin vilja.

Varautuminen Euroopan unionin jäsenyyteen edellyttää, että varmuusvarastot erotetaan omistuksellisesti niin sanotuista tasaus- eli interventiovarastoista. Viljan, siemenviljan ja nurmikasvien siementen varmuusvarastot ehdotetaankin siirrettäväksi Huoltovarmuuskeskuksen omistukseen. Omistuksensiirto on tarkoitus toteuttaa vuoden 1995 alusta. Huoltovarmuuskeskus toteuttaisi varastoinnin käytännössä soveltaen samoja periaatteita kuin öljytuotteiden varmuusvarastoinnissa, jossa varastointikustannukset pyritään pitämään mahdollisimman alhaisina käyttämällä hyväksi poten-

tiaalisten varastointipalvelujen tarjoajien hintakilpailua. Huoltovarmuuden turvaamiseen osoitettu budjettirahoitus erottuisi selkeästi muusta elintarvikehuoltoon suuntautuvasta budjettirahoituksesta.

Hallitus antaa viljan varmuusvarastoinnin osalta erillisen ehdotuksen laiksi huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain muuttamisesta.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Viljavaraston toiminnan lopettamisen vaikutukset

Valtion viljavaraston toiminnan päättyessä perustettavalle emoyhtiölle siirrettäisiin viljavaraston siilostoverkosto ja pääkonttorin toimitilat sekä muuta yhtiön toiminnassa tarvittavaa käyttöomaisuutta. Varmuusvarastot myytäisiin Huoltovarmuuskeskukselle.

Viljavaraston toiminnan lopettamisen taloudelliset vaikutukset ovat ensisijaisesti riippuvaisia siitä, tullaanko ja missä määrin viljavarastolle korvaamaan varastojen hinnanalennuksesta kärsimiä tappioita. Tasausvarastojen osalta ei esitystä annettaessa ole vielä selvyttä siitä, missä määrin Euroopan unioni Suomen mahdollisessa jäsenyydessä tulee hyväksymään nykyisiä tasausvarastoja intervention piiriin.

Viljavarastosta annetun lain 19 §:n mukaan sen henkilöstön eläkkeet maksetaan viljavarastorahastosta. Kertyneitä VEL-eläkevastuita arvioidaan olevan vuoden 1994 lopussa noin 250 miljoonaa markkaa, josta viljavaraston taseessa laskennallisesti on katettu 120 miljoonaa markkaa. Viljavarastolla arvioidaan olevan vuoden 1994 lopussa pitkäaikaisia lainoja noin 650 miljoonaa markkaa, josta valuuttalainojen osuus on noin 300 miljoonaa markkaa. Kotimaasta otettuja pitkäaikaisia lainoja on noin 350 miljoonaa markkaa. Lyhytaikaisia lainoja arvioidaan vuoden 1994 lopussa olevan noin 800 miljoonaa markkaa.

Varastojen arvonalennuksen kokonaismääräksi EU-jäsenyyden toteutuessa arvioidaan noin 1 350 miljoonaa markkaa. Tähän sisältyy kevään 1994 maataloustuloratkaisun yhteydessä sovitusta ja 1 päivästä heinäkuuta 1994 toteutetusta viljan tavoitehinnan alentamisesta johtuva lähes 350 miljoonan markkan varasto-

tappio. Mikäli viljavarastolle korvataan EU-jäsenyydestä aiheutuva varastojen arvonalennus muiden kuin varmuusvarastojen osalta, viljavarastorahaston varat riittäisivät viljavaraston toiminnasta aiheutuneiden vastuiden kattamiseen. Varmuusvarastojen arvon alennuksesta arvioidaan aiheutuvan 550 miljoonan markan tappio. Muiden kuin varmuusvarastojen arvon alentaminen EY:n hintatasoon aiheuttaa myös noin 500 miljoonan markan varastotappion. Satovuoden 1994/95 alussa toteutunutta arvonalennusta ei viljavarastolle korvattaisi, vaan se jäisi rasittamaan viljavaraston viimeisen tilikauden tulosta.

Edellytyksenä viljavaraston vastuiden kattamiseen kokonaisuudessaan viljavarastorahaston varoista on lisäksi, että vuoden 1994 lopussa viljavarastolla oleva ohran tasausvarasto voidaan myydä maailmanmarkkinahintaan perustettavalle interventiorahastolle noin 160 miljoonan markan kauppahinnalla sekä rukiin, vehnän ja kauran tasausvarastot perustettavalle osakeyhtiölle EY:n hintatasosta johdetulla noin 270 miljoonan markan kauppahinnalla. Viljan varmuusvarastot tulisi lisäksi myydä Huoltovarmuuskeskukselle EU:n hintatasolla 550 miljoonan markan kauppahinnasta. Perustettava osakeyhtiö tarvitsisi kuitenkin varastojen oston rahoitukselle valtion takauksia lakiesityksen 4 §:n mukaisesti.

Mikäli viljavarastorahaston varat eivät riittäisi kaikkien toiminnan aikana syntyneiden vastuiden kattamiseen, tulisivat ne viime kädessä valtion vastattavaksi.

Koska perustettavaksi ehdotettu osakeyhtiö ei jatka viljavaraston toimintaa, on perusteltua, että yhtiölle ei siirretä viljavaraston velkoja tai muita sitoumuksia. Mainitut viljavaraston vastuut on tarkoitus siirtää maa- ja metsätalousministeriöön vuoden 1995 alusta lukien. Ministeriö huolehtisi laitoksen toiminnan päättymiseen liittyvästä selvitysmenettelystä. Selvitysmenetelleylle varattaisiin aikaa 30 päivään kesäkuuta 1995 saakka. Tällöin kaikki viljavaraston velat ja muut sitoumukset kolmea pitkäaikaista lainaa lukuunottamatta voidaan maksaa. Yhteismäärältään noin 300 miljoonan markan valuuttalainat siirrettäisiin valtiolle. Eläkevastuut olisi toiminnan päättyessä tarkoituksenmukaista siirtää valtion vastattavaksi. Viljavarastorahaston varoista arvioidaan voitavan siirtää valtion eläkerahastoon noin 100 miljoonaa markkaa viljavaraston eläkevastuiden kattamiseksi.

Osakeyhtiön perustaminen ja toiminnan aloittaminen

Yhtiö on tarkoitus perustaa 50 000 markan osakepääomalla syksyllä 1994, jotta liiketoiminnassa käytettävä uusi osakeyhtiön toimintamalli saadaan mahdollisimman ajoissa markkinoitua asiakaskunnalle. On välttämätöntä, että osakeyhtiön hallinnon perustamistoimet ja mahdollisen konsernirakenteen valmisteluratkaisut voidaan toteuttaa riittävän ajoissa. Osakeyhtiön kaikki osakkeet merkitsisi valtio.

Yhtiölle luovutettaisiin 1 päivänä tammikuuta 1995 apporttina siilostoverkosto ja viljavaraston pääkonttorin toimitilat sekä muuta yhtiön tarvitsemää käyttöomaisuutta osittain lainaa vastaan ja osittain apporttina. Omaisuuden luovutusta vastaavan vakuudettoman lainan määrä saisi olla enintään 100 milj. markkaa. Tällöin myös yhtiön oma pääoma korotettaisiin liiketoiminnan edellyttämälle tasolle. Yhtiön viljavarastorahastosta rahana maksettava pääoma tulisi olemaan 100 miljoonaa markkaa. Luovutettavan käyttöomaisuuden eli pääosin siiloston arvo tuottoarvon mukaan laskettuna olisi 250 miljoonaa markkaa. Esityksen mukaan valtioneuvosto määräisi yhtiölle luovutettavan omaisuuden arvon ja ehdot, joilla luovutus tapahtuisi.

Yhtiön pääomarakenne on tarkoitus muodostaa sellaiseksi, että se olisi toiminnan aloitusvaiheessa riittävän vahva mahdollisten sopeutumiso ongelmien varalta ja että se mahdollistaisi yhtiön kannattavan toiminnan ottaen kuitenkin huomioon alan kilpailutilanteen.

Ehdotetun yhtiökokonaisuuden kauppatoiminnot sitovat pääomia. Osakepääomana ei ainakaan alussa saada kerättyä kauppatoimintojen kilpailukykyisen hoitamisen kannalta riittäviä pääomia. Tarvittavien pääomien arviointia vaikeuttaa se, että maamme viljan hintataso muuttuu oleellisesti mahdollisen EU-jäsenyyden alkaessa ja viljavaraston toiminnan loppumisen jälkeen kotimarkkinoilta poistuu viljamarkkinoiden merkittävät tekijä. Myös markkinaehtoisen hintavaihtelun alkamisen vaikutusta ei täysin voida ennakoita.

Viljavarastorahaston lakkauttamisen yhteydessä valtio vapauttaisi viljakauppaan sitomiaan pääomia ja takauksia merkittävästi. Viljavarastorahaston noin yhden miljardin suuruisen pääoma vapautuisi samoin kuin viljavarastolle taattu kahden miljardin markan lainanottovaltuus. Esityksessä ehdotetaan, että valtio

takaisi siirtymäkautena yhtiön maksu- ja riskinottoa kykyä viljamarkkinoilla perustamisvuonna 1995 enintään 400 miljoonan markan osalta. Lakiehdotuksen mukaan valtion takausvastuu pieneneisi asteittain ja loppuisi kokonaan vuoden 1999 lopussa. Ehdotettua takausjärjestelyä voidaan pitää viljavarastolla olevien lainatakuiden osittaisena jatkamisena siirtymäkautena uuden yhtiön toiminnassa. Lainatakuilla luotaisiin perustettavalle yhtiölle myös vientiedellytykset sille viljamäärälle, mikä ei mahdollisessa EU-jäsenyydessä tulisi siirtymään nykyisistä tasausvarastoista interventiovarastoon.

Valtio saa omistajana tuottoja uuteen osakeyhtiöön sijoittamastaan pääomasta osinkoina ja veroina.

Omaisuus

Seuraavassa esitettävät omaisuusarvot perustuvat viljavaraston vuoden 1993 tilinpäätökseen.

Koko viljavaraston käyttöomaisuuden kirjanpitoarvo on noin 439 miljoonaa markkaa. Tästä kiinteistöjen maapohjan arvo oli noin 1,4 miljoonaa markkaa, rakennusten ja rakennelmien noin 359 miljoonaa markkaa ja koneiden ja kaluston arvo noin 45 miljoonaa markkaa. Lisäksi käyttöomaisuuteen kuului osakkeita ja osuuksia noin 24 miljoonan markan arvosta. Koska kirjanpitoarvo on selvästi korkeampi kuin kyseisen omaisuuden taloudellisiin tuotto-odotuksiin perustuva arvo, tulisi käyttöomaisuus hinnoitella siten, että perustettavalla yhtiöllä on riittävän hyvät edellytykset toimia markkinoilla kannattavasti. Kuten edellä on mainittu, valtioneuvosto määrää yhtiölle luovutettavan omaisuuden arvon.

Kotimaan olosuhteissa perustettavan uuden yhtiön asemaa voidaan pitää vahvana. Aseman arvioinnissa on lisäksi kuitenkin otettava huomioon kansainvälinen toimintaympäristö, jossa yhtiö tulisi toimimaan. Tämänhetkisen taloudellisen tilanteen ja maataloudessa tapahtuvien muutosten johdosta viljavaraston käyttöomaisuutta ei ole tarkoituksenmukaista myydä.

Vaikutus valtion talousarvioon

Yhtiön perustamisen jälkeen tulisi talousarvioon uutena tuloutuksena osakeyhtiön mak-

sama tulovero sekä yhtiön maksama osinkotulo valtiolle. Viljavaraston toiminnallisella tuloksella ei ole ollut talousarviovaikutuksia, sillä sen tilinpäätöksen vahvistamisen yhteydessä on laitoksen voitto siirretty viljavarastorahastoon ja tappio katettu viljavarastorahastosta.

Varmuusvarastoinnin kustannukset siirtyisivät esityksen mukaan talousarviossa maa- ja metsätalousministeriön pääluokasta kauppa- ja teollisuusministeriön pääluokkaan.

EU-sopimuksesta viljavarastolle aiheutuva varastojen arvonalennus ilman varmuusvarastoja on noin 500 miljoonaa markkaa. Mikäli viljavaraston omistamien varmuus- ja tasausvarastojen myynti toteutuisi edellä kuvatulla tavalla, ei viljavaraston toiminnan päättymisestä aiheutuisi valtiolle muita menoja.

Kustannusvaikutukset osakeyhtiölle

Perustettavalle osakeyhtiölle aiheutuu nykyiseen toimintaan verrattuna eräitä vuotuisia lisäkustannuksia lähinnä valtion- ja kunnalliserotuksen, vakuutusmaksujen, henkilösivukulujen ja rahoituskulujen johdosta. Kustannukset ovat samat kuin muilla osakeyhtiöillä ja ne katetaan osakeyhtiön tulorahoituksella.

4.2. Esityksen henkilöstövaikutukset

Viljavaraston palveluksessa on noin 220 työ-sopimussuhteista henkilöä. Viljavaraston henkilöstöstä tulisi sen viranomais- ja kauppatointojen eriyttämisen seurauksena siirtymään

kahdeksan henkilöä maa- ja metsätalousministeriöön, kuusi henkilöä ministeriön alaiseen tietopalvelukeskukseen ja seitsemän henkilöä kasvintuotannon tarkastuskeskukseen. Tarkoituksena on, että viljavaraston henkilöstöstä siirtyy osakeyhtiön toimintojen mukaisia tehtäviä hoitanut henkilöstö tarvittavilta osin perustettavan yhtiön palvelukseen osakeyhtiössä sovellettavin työehdoin.

Viljavarasto on vastannut siitä annetun lain mukaisesti henkilöstönsä eläketurvasta, mutta uudelleenorganisoinnin yhteydessä koko viljavaraston henkilöstön kertynyt eläketurva siirtyy valtion vastattavaksi. Liiketoiminnan aloituspäivästä lukien osakeyhtiö järjestäisi henkilöstönsä tulevan eläketurvan työntekijäin eläkelain (395/61) mukaisesti.

5. Esityksen valmistelu

Valtion vuoden 1994 talousarviossa on edellytetty, että viljavarasto osakeyhtiöitetään tai liikelaitostetaan viimeistään vuonna 1995. Maa- ja metsätalousministeriö asetti tammi-kuussa 1994 työryhmän valmistelemaan viljavaraston viranomaisosan ja kaupallisen osan erottamista toisistaan. Työryhmässä olivat jäseninä maa- ja metsätalousministeriön, valtiovarainministeriön, kauppa- ja teollisuusministeriön, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliiton, elintarviketeollisuuden, kaupan keskusliikkeen sekä viljavaraston johdon ja henkilöstön edustajat. Esitystä on alustavasti valmisteltu kyseisessä työryhmässä ja valmistelua on jatkettu virkatyönä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Pykälän mukaan valtioneuvosto saisi oikeuden luovuttaa nykyisin viljavaraston hallinnassa olevaa omaisuutta perustettavalle yhtiölle. Yhtiö tulisi harjoittamaan viljan, viljatuotteiden ja rehuraaka-aineiden kauppaa sekä varastointia ja muuta niihin liittyvää toimintaa. Lisäksi valtioneuvosto saisi oikeuden merkitä osakeyhtiön kaikki osakkeet.

Viljavaraston hallinnassa olevien kiinteistö-

jen lainhuuto on myönnetty Valtion viljavarastolle. Viljavarastosta annetun lain 8 §:n mukaan kiinteistöjen luovuttaminen tapahtuu sen mukaan kuin valtion maaomaisuuden luovuttamisesta on säädetty. Valtion kiinteää omaisuutta voidaan hallitusmuodon 74 §:n (1077/91) mukaan luovuttaa eduskunnan suostumuksella tai sen mukaan kuin lailla säädetään.

2 §. Valtionyhtiön perustaminen järjestettäisiin käytännössä siten, että valtioneuvosto luovuttaisi perustettavalle osakeyhtiölle nykyisin

viljavaraston hallinnassa olevia kiinteistöjä rakennuksineen ja laitteineen, viljavaraston pääkonttorin toimitilojen hallintaan oikeuttavien Kiinteistö Oy Pukinmäen aukion osakkeet sekä muuta yhtiön toiminnassaan tarvitsemää käyttöomaisuutta. Lisäksi valtioneuvosto luovuttaisi viljavaraston vuokrasopimuksien nojalla hallitsemien varastotilojen vuokraoikeudet perustettavalle yhtiölle.

Valtioneuvosto määräisi luovutettavan omaisuuden arvon ja ehdot, joilla luovutus tapahtuu. Valtioneuvosto päättäisi omaisuuden luovuttamisesta ja yhtiön muodostamista koskevista järjestelyistä. Omaisuuden siirto tapahtuisi 1 päivänä tammikuuta 1995.

3 §. Perustettava osakeyhtiö tulisi 1 päivästä tammikuuta 1995 muiden osakeyhtiöiden lailla verotettavaksi.

Pykälässä on säännökset yhtiön verotuskohdelusta. Osakeyhtiö ei maksaisi leimaveroa yhtiölle apportina tapahtuvasta omaisuuden siirrosta. Luovutettavaan omaisuuteen kuuluvista kiinteistöjen luovutuksesta sekä osakkeiden ja osuustodistusten siirrosta osakeyhtiö ei myöskään maksaisi leimaveroa. Vastaavasti osakeyhtiö ja sen mahdollisesti perustama tytäryhtiö ei maksaisi leimaveroa laissa tarkoitettua omaisuutta edelleen luovutettaessa osakeyhtiöltä sen tytäryhtiölle vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

4 §. Viljavaraston 2 miljardin lainanottovaltuuksiin sekä runsaan miljardin markan pääomaan perustuva rahoitusvalmius ei enää vuoden 1995 alusta lukien ole viljavaraston toiminnan päätyttyä käytettävissä viljamarkkinoilla. Euroopan unionin interventiojärjestelyt eivät täysin korvaa tätä viljakaupan osalta. Erityisesti EU:n interventiovarastojen ulkopuolelle jäävien nykyisten tasausvarastojen markkinoinnin hoitamiseksi on tarpeen taata yhtiön vastuita siirtymäkauden aikana pykälässä ehdotetulla tavalla. Valtuuksien käytön ja niiden puitteissa pysymisen kannalta ulkomaan rahan määrällisen lainan vasta-arvo lasketaan takausta annettaessa voimassa olleen Suomen Pankin kesikurssin mukaan.

5 §. Viljavaraston henkilöstön eläkkeet on maksettu viljavarastorahastosta. Pykälän mu-

kaan 31 päivään joulukuuta 1994 mennessä syntynyt eläkevastuu siirrettäisiin valtiolle.

Pykälän 2 momentin mukaan viljavaraston valuuttamääräiset lainat ja muut vastuut siirrettäisiin valtionvelkaan.

Pykälän 3 momentissa on säännös, jonka mukaan valtioneuvosto voisi antaa sitoumuksia siitä, että valtion varoista maksetaan viljavaraston velat ja vastuut, jos viljavarastolta siirretyt saamiset, varat ja muu omaisuus ei riittäisi sen velkojen ja maksujen maksamiseen. Nykyisen viljavarastolain 7 §:n 2 momentin mukaan valtio vastaa viljavaraston lainoista, joihin viljavaraston varat eivät riitä.

6 §. Pykälässä on säännökset viljavaraston toiminnan päättymiseen liittyvistä käytännön toimenpiteistä.

Viljavaraston tilikausi on kalenterivuosi. Vaikka laitoksen toiminta päättyykin vuoden 1994 lopussa, ei käytännössä ole mahdollista selvittää kaikkia toiminnasta johtuvia myyntisaamisia, ostovelkoja, lainoja ja muita sitoumuksia vuoden 1994 loppuun mennessä. Tämän johdosta ehdotetaan, että maa- ja metsätalousministeriö huolehtisi 1 päivästä tammikuuta 1995 lukien toiminnan päättymiseen liittyvistä viljavaraston kirjanpidon, lainojen ja muiden vastuiden ja saatavien hoidosta sekä tilinpäätöksen laadinnasta. Ministeriön tulisi huolehtia toiminnan päättymiseen liittyvästä selvitysmenettelystä.

Pykälän 3 momentin mukaan valtioneuvosto asettaisi neljä tilintarkastajaa lopputilityksen tarkastusta varten. Lopputilitys yhdessä vuoden 1994 tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen kanssa olisi viipymättä toimitettava valtioneuvoston vahvistettavaksi.

7 §. Pykälässä säädetään lain voimaantulosta ja viljavarastosta annetun lain kumoamisesta.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1995.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Valtion viljavaraston liiketoiminnoista muodostettavasta osakeyhtiöstä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Valtioneuvosto oikeutetaan luovuttamaan maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan kuuluvan Valtion viljavaraston hallinnassa olevia valtion omistamia maa-alueita ja rakennuksia laitteineen sekä muuta omaisuutta viljakauden ja -varastoinnin alalle muodostettavalle osakeyhtiölle. Valtio merkitsee osakeyhtiötä perustettaessa kaikki sen osakkeet.

2 §

Valtioneuvosto määrää luovutettavan omaisuuden arvon ja ehdot, joilla luovutus tapahtuu, sekä määrää muista omaisuuden luovuttamiseen ja yhtiön muodostamiseen liittyvistä järjestelyistä. Valtioneuvosto määrää, mikä osa omaisuudesta pannaan yhtiöön osakkeita vastaan ja mikä osuus annetaan lainaehdoin.

Valtio voi antaa yhtiölle vakuudetonta lainaa enintään 100 miljoonaa markkaa.

3 §

Yhtiö ei ole velvollinen suorittamaan leimaveroa tässä laissa tarkoitettua omaisuutta koskevasta luovutuskirjasta.

Yhtiö ja sen mahdollisesti perustama tytäryhtiö ei myöskään ole velvollinen suorittamaan leimaveroa luovutettaessa tässä laissa tarkoitettua omaisuutta edelleen yhtiöltä sen tytäryhtiölle vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

4 §

Valtioneuvostolla on oikeus antaa vastavakuuksia vaatimatta, mutta muutoin määräämillään ehdoilla valtion omavelkaisia takauksia yhtiön ottamien lainojen maksamisen ja muiden ehtojen täyttämisen vakuudeksi. Tässä tarkoitettuja lainoja saa samanaikaisesti olla takaisinmaksamatta vuonna 1995 enintään 400 miljoonaa markkaa, 1996 enintään 300 miljoonaa markkaa, 1997 enintään 200 miljoonaa

markkaa sekä vuonna 1998 ja 1999 enintään 100 miljoonaa markkaa. Ulkomaan rahamääräisen lainan vasta-arvo lasketaan takausta annettaessa voimassa olleen Suomen Pankin keskipörssin mukaan.

5 §

Valtion viljavaraston henkilöstön eläkkeiden 31 päivään joulukuuta 1994 mennessä syntyneet eläkevastuut siirretään 1 päivästä tammikuuta 1995 lukien valtion vastattavaksi. Eläkevastuun katettu osuus siirretään valtion eläke-rahastoon.

Valtion viljavaraston valuuttamääräiset lainat ja muut niihin liittyvät vastuut voidaan siirtää osaksi valtionvelkaa.

Siltä osin kuin Valtion viljavaraston varat eivät riitä sen lainoihin, sitoumuksiin ja muihin vastuisiin, suoritetaan puuttuva määrä valtion varoista.

6 §

Maa- ja metsätalousministeriö huolehtii 1 päivästä tammikuuta 1995 lukien Valtion viljavaraston toiminnan päättymiseen liittyvän kirjanpidon pitämisestä, saatavien perimisestä, lainojen ja muiden vastuiden hoitamisesta, vuoden 1994 tilinpäätöksen laadinnasta sekä Valtion viljavarastosta annetun lain (1124/89) 20 ja 21 §:ssä Valtion viljavarastolle säädetyistä tehtävistä. Valtion viljavaraston viimeisen toimintavuoden tilintarkastukseen ja tilinpäätökseen sovelletaan, mitä edellä mainitussa laissa ja valtion talousarviosta annetussa laissa tai niiden nojalla säädetään tai määrätään.

Ministeriö huolehtii myös Valtion viljavaraston toiminnan päättymistä koskevasta selvitysmenettelystä mahdollisimman pian, kuitenkin 30 päivään kesäkuuta 1995 mennessä, siten kuin kirjanpitolaissa (655/73) on tilinpäätöksestä säädetty. Lopputilityksen tulee sisältää selvitysmenettelyä koskeva kertomus.

Valtioneuvosto asettaa Valtion viljavaraston

lopputilitystä tarkastamaan neljä tilintarkastajaa. Lopputilityksen tilintarkastukseen noudatetaan soveltuvin osin, mitä osakeyhtiölain (734/78) 13 luvun 13 §:n 1 momentissa säädetään. Tilintarkastuksen valmistumisen jälkeen on lopputilitys yhdessä Valtion viljavaraston vuoden 1994 tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen kanssa viipymättä toimitettava valtioneuvoston vahvistettavaksi.

Poiketen siitä, mitä valtion talousarviosta annetun lain (423/88) 18 §:n 1 momentissa säädetään, Valtion viljavaraston vuoden 1994 tilinpäätöstä ei oteta vuodelta 1994 laadittavaan valtion tilinpäätösasiakirjaan.

7 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1994.

Tällä lailla kumotaan Valtion viljavarastosta 15 päivänä joulukuuta 1989 annettu laki (1124/89) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Valtioneuvosto voi suorittaa 1 ja 2 §:ssä tarkoitettuja toimenpiteitä ennen lain voimaantuloa. Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä myös muihin sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 1994

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Maa- ja metsätalousministeri *Mikko Pesälä*

